

ภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้าในสหภาพยุโรป Sin taxes on e-cigarettes in the EU

ปิติเทพ อยู่ยืนยง
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Pedithep Youyuenyong
Faculty of Law, Chiang Mai University

E-mail: pedithep.y@cmu.ac.th

Received: September 23, 2025; Revised: December 16, 2025; Accepted: December 30, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้สำรวจพัฒนาการของภาษีบาปสำหรับบุหรี่ไฟฟ้าในภูมิภาคยุโรป ผ่านการบังคับใช้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสำหรับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่วางจำหน่ายภายในประเทศแถบภูมิภาคยุโรป ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะคำนวณอัตราภาษีตามปริมาณนิโคตินเป็นมิลลิกรัมต่อมิลลิลิตร (mg/mL) ในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า บทความฉบับนี้อธิบายถึงข้อกังวลด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าในสหภาพยุโรปและประเด็นความท้าทายในข้อบังคับว่าด้วยผลิตภัณฑ์ยาสูบ (TPD) ของสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นกรอบหลักในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าในสหภาพยุโรป ซึ่งมุ่งเน้นพิจารณาถึงเครื่องมือควบคุมและสั่งการและเครื่องมือทางนโยบายเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึงแรงจูงใจทางเศรษฐศาสตร์หรือนโยบายที่อิงกลไกตลาดที่อาศัยแรงผลักดันของตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคบุหรี่ไฟฟ้า ในท้ายของบทความฉบับนี้พิจารณาถึงการพัฒนามุ่งสู่การทำให้เป็นหนึ่งเดียวของสหภาพยุโรปในการจัดเก็บภาษีสำหรับบุหรี่ไฟฟ้าผ่านการแก้ไขข้อบังคับว่าด้วยภาษียาสูบในอนาคต

คำสำคัญ: ภาษีบาป, บุหรี่ไฟฟ้า, สหภาพยุโรป

Abstract

This paper explores developments in sin tax e-cigarette in Europe, as an implementation of excise tax on e-cigarette products within the European countries that are commonly calculated the nicotine concentration (mg/mL) of the e-cigarette liquid. This paper explains the public health concerns regarding e-cigarettes in the EU and the challenges of the EU's Tobacco Products Directive (TPD) as a primary framework regulating e-cigarettes in the EU. This paper then focuses on command-and-control instruments and economic policy instruments, including economic incentive or market-based policies that rely on market forces to influence e-cigarette consumer behaviour. This paper finally examines developments in moving towards harmonised taxation for e-cigarettes through revision of the Tobacco Taxation Directive (TTD) in the future.

Keyword: Sin Taxes, E-cigarettes, EU

1. บทนำ

บุหรี่ไฟฟ้า (E-cigarettes) ไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่สามารถสร้างผลกระทบต่อชีวิตและร่างกายของผู้สูบเท่านั้น แต่บุหรี่ไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์แตกต่างไปจากผลิตภัณฑ์ทั่ว ๆ ไป เพราะบุหรี่ไฟฟ้ามีสภาพเป็นทรัพย์สินอันตรายที่มีอาการกลไกอันตรายสามารถก่อความเสียหายแก่ตัวผู้สูบเอง และบุคคลที่เข้ามาจับต้องสัมผัสบุหรี่ไฟฟ้าทั้งที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ถ้าหากบุหรี่ไฟฟ้าที่มีการชำรุดบกพร่องหรือมีสภาพของกลไกการทำงานผิดปกติจากทั่วไป อีกทั้งบุหรี่ไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์อย่างหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้คนรอบข้างหรือผู้คนที่อยู่ร่วมสังคมเดียวกับผู้สูบ เพราะผู้คนที่เหล่านี้อาจต้องรับควันบุหรี่มือสอง (Second-Hand Smoke) ซึ่งควันเช่นนี้เกิดขึ้นมาจากการที่ผู้สูบปล่อยออกมาทางลมหายใจหรือการที่ผู้สูบใช้บุหรี่ไฟฟ้าก่อให้เกิดควัน (หรือละอองไอ) ที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า ในขณะที่ผู้คนที่เหล่านี้อาจต้องรับควันบุหรี่มือสาม (Third-Hand Smoke) สารอันตรายอันที่ตกค้างจากควันที่เกิดจากบุหรี่ไฟฟ้าที่ยังตกค้างตามเนื้อตัวร่างกายของผู้สูบหรือสารเคมีจากละอองไอที่ยังคงเกาะติดอยู่ตามพื้นผิวของสถานที่ เห็นได้ว่าบุหรี่ไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถก่อให้เกิดความเสี่ยงภัยต่อปัจเจกบุคคลและสาธารณชนได้

ตลอดเวลา¹ การที่ปัจเจกบุคคลรายหนึ่งรายใดสูบบุหรี่ไฟฟ้าหรือมีบุหรี่ไฟฟ้าเอาไว้ในครอบครอง ไม่ว่าจะมิใช่เพียงแค่เก็บรักษา หรือมิใช่เพื่อการสูบ หรือมิใช่เพื่อนำมาจำหน่าย ย่อมอาจก่อให้เกิด ความเสี่ยงภัยต่อผู้ครอบครองหรือสาธารณชนได้ตลอดเวลา แม้ในขณะนั้นยังไม่มี การสูบหรือไม่มี การใช้สอยก็ตาม สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นข้อเท็จจริงที่วิญญูชนทั่วไปที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ย่อม คาดเห็นถึงอันตรายได้จากบุหรี่ไฟฟ้า จะมาปฏิเสธว่าตนซึ่งมีสติสัมปชัญญะ ความคิด วิจารณญาณโดยสมบูรณ์ มิได้เกี่ยวข้องรู้เห็นกับโทษภัยของการใช้ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าหรือความ เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าไม่ได้ ผู้คนทั่วไปในสังคมจึงไม่ควรไปซื้อแหวะหรือมี พฤติกรรมเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุหรี่ไฟฟ้า อีกทั้งอาจต้องรับผิดชอบต่อผู้อื่นหรือต่อสาธารณชนใน ความเสียหายที่ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าได้ให้เกิดขึ้น จากการทำให้อยู่ร่วมสังคมเดียวกันต้องรับบาป เคราะห์จากการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของตน หรือสาธารณชนต้องมารับความเสี่ยงจากการเข้าไปข้องแหวะ กับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าของตน²

อย่างไรก็ตาม หากเด็กและเยาวชนซึ่งยังคงเป็นบุคคลที่ยังไม่พ้นจากภาวะผู้เยาว์และยัง ไม่บรรลุนิติภาวะโดยสมบูรณ์ ย่อมไม่มีสติ สัมปชัญญะ ความคิดหรือวิจารณญาณเฉกเช่นเดียวกัน กับผู้ใหญ่ที่บรรลุนิติภาวะโดยสมบูรณ์แล้ว เด็กและเยาวชนจึงมีแนวโน้มที่จะถูกชักจูงจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ค้าส่ง หรือผู้ค้าปลีกผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า ให้นำไปสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่ผลิตหรือจำหน่าย ไม่ว่าเด็กและเยาวชนจะได้รับอนุญาตจากรัฐให้สามารถซื้อผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างถูก กฎหมายในบางประเทศก็ดีหรือเด็กและเยาวชนจะแอบลักลอบซื้อผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าอย่างผิด กฎหมายโดยที่รัฐไม่อนุญาตให้เด็กและเยาวชนสามารถซื้อผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างถูก กฎหมายในหลายประเทศก็ตาม เหล่านี้ล้วนแล้วแต่บั่นทอนความมั่นคงด้านสุขภาพของเด็กและ เยาวชนด้วยกันทั้งสิ้น

ที่ผ่านมหลายประเทศได้สร้างมาตรการกำกับและควบคุม (command and control หรือ CAC) เป็นกลไกสำคัญที่เน้นในเรื่องของการวางขั้นตอนหรือกระบวนการที่ใช้ในการสกัดกั้น

¹ Cheng Chen, Nicola Persico, and Nicola Scocchi, "Electronic Cigarettes in the EU: The Political Economy of Product Regulation," Kellogg School of Management, 2015.

² European Public Health Association. "Facts and Fiction on E-cigarettes," Accessed September 23, 2025. https://db.eupha.org/repository/advocacy/EUPHA_facts_and_fiction_on_e-cigs.pdf

ระงับ ยับยั้ง ป้องกันและห้ามปรามการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่มีอยู่ของรัฐด้วยการใช้อำนาจรัฐในการสั่งการประชาชนทั่วไปให้ปฏิบัติตามและควบคุมความประพฤติของประชาชนให้มีพฤติกรรมไม่ไปส่งเสริมสนับสนุนการผลิต การจำหน่ายหรือการใช้สอยผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายด้านสาธารณสุข และประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสาธารณสุขทั่วไปให้ห่างไกลจากผลิตภัณฑ์หรือวัตถุที่สามารถก่ออันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

สำหรับการบังคับใช้มาตรการกำกับและควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า รัฐอาจต้องแบกรับภาระต้นทุนในการสกัดกั้น ระงับ ยับยั้ง ป้องกันและห้ามปรามการสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งถ้าหากรัฐดำเนินมาตรการกำกับและควบคุมแต่เพียงอย่างเดียว อาจไม่สามารถป้องกันไม่ให้ประชาชนเข้าไปข้องแวะกับบุหรี่ไฟฟ้าได้ในทุกมิติ อีกด้านหนึ่งถ้าหน่วยงานรัฐก็ไม่ได้บังคับใช้กฎหมายควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพ ก็อาจมีการสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่เล็ดลอดการตรวจสอบไป รวมทั้งอาจมีการลักลอบจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าในช่องทางต่าง ๆ จนอาจเกิดสถานะที่ไม่คุ้มค่าจากการดำเนินกิจกรรมของรัฐตามมาตรการกำกับและควบคุม ผลที่มุ่งหวังให้ประชาชนไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าก็ไม่ได้ครอบคลุมต้นทุนที่เสียไป ซึ่งส่งผลให้เกิดการลักลอบจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าหรือการเล็ดลอดการตรวจจับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า การพิจารณาว่าการดำเนินมาตรการกำกับและควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าว่าคุ้มค่ากับต้นทุนที่รัฐต้องแบกรับหรือไม่ ต้องเทียบเคียงกับประโยชน์สาธารณะด้านสาธารณสุขและประโยชน์ที่รัฐได้รับ

ในอีกด้านหนึ่งผู้จำหน่ายอย่างถูกกฎหมายตามในกรณีที่มีกฎหมายอนุญาตให้จำหน่ายได้หรือผู้ลักลอบจำหน่ายอย่างผิดกฎหมายในกรณีที่ไม่มีการอนุญาตให้จำหน่ายได้ อาจไม่ได้ตระหนักถึงว่าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่ตนเองวางจำหน่ายในท้องตลาดอย่างถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมายจะก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็กและเยาวชน หรือสร้างสภาพแวดล้อมอันกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนทั่วไป โดยผู้จำหน่ายเช่นนี้อาจไม่ได้ตระหนักถึงโทษภัยของบุหรี่ไฟฟ้ามากไปกว่าผลกำไรหรือประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ตนมุ่งหวังจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ผลที่ตามมา รัฐอาจต้องใช้ยับยั้งงบประมาณหรือแบกรับต้นทุนที่มากขึ้นเพื่อสกัดกั้น ระงับ ยับยั้ง ป้องกันและห้ามปรามการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

นอกจากนี้ หากมีการปล่อยให้ผู้คนสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างอิสระ รวมทั้งปล่อยให้ผู้ผลิตสามารถผลิตบุหรี่ไฟฟ้ามาวางจำหน่ายในท้องตลาดได้อย่างไร้ขีดจำกัด ย่อมทำให้สุขภาพอนามัย

ของผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าเสื่อมโทรมลงหรือความเป็นอยู่ที่ดีของผู้รับควันบุหรี่มือสองหรือผู้รับควันบุหรี่มือสามลดน้อยถอยลงไป เช่นนี้ถือเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสังคมที่เกิดขึ้นจากสินค้าบุหรี่ไฟฟ้า เหตุนี้รัฐต้องมุ่งแสวงหารายได้มาเข้ารัฐเพื่อให้รัฐนำเงินรายได้ที่ได้รับมาลดผลกระทบในทางลบต่อสังคม (Negative Externalities) รายได้เหล่านี้เรียกเก็บเพิ่มจากสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น บุหรี่ไฟฟ้า ที่มีเป้าหมายนำรายได้ไปเยียวยาผลกระทบทางสังคม ในขณะเดียวกันเมื่อสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมีราคาแพงขึ้น ผู้บริโภคในท้องตลาดอาจมีกำลังซื้อลดลง สอดคล้องกันกับกฎของอุปสงค์ (Law of Demand) กล่าวคือราคาสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพสูงขึ้น ความต้องการในการซื้อสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพย่อมลดลง ผู้บริโภคสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพย่อมน้อยลงตามมา สอดคล้องกันกับหลักการจัดเก็บภาษีแบบปิกูเวียน (Pigouvian Tax) หรือการจัดเก็บภาษีที่เก็บเพื่อลดผลกระทบในทางลบต่อสังคม³ ด้วยการจัดเก็บภาษีจากการบริโภคสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของตนและอาจสร้างผลกระทบภายนอกต่อสังคมโดยรวม ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการเพิ่มต้นทุนสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้อยู่ในระดับที่เท่ากับค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่มที่สูงขึ้น⁴ เมื่อปัญหาสังคมจากการบริโภคสินค้าบุหรี่ไฟฟ้าของประชาชนให้บุหรี่ไฟฟ้ามีต้นทุนแฝง (Marginal Externality Cost)⁵ การจัดเก็บภาษีแบบปิกูเวียนจึงสามารถสะท้อนราคาหรือต้นทุนทางสังคมที่แท้จริงที่เกิดจากการบริโภคสินค้าบุหรี่ไฟฟ้าได้ เหตุนี้เองจึงมีความพยายามให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงจากการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าบนท้องตลาดด้วยการจัดเก็บภาษีบุหรี่ไฟฟ้า (E-Cigarette Tax)⁶ ทั้งนี้อาจสอดคล้องกันกับหลักการจัดเก็บภาษีบาป (Sin Tax) หรือการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตที่เรียกเก็บจากสินค้าที่เป็น

³ Prieger J., "Optimal Taxation Of Cigarettes And E-Cigarettes: Principles For Taxing Reduced-Harm Tobacco Products," Pepperdine University, School of Public Policy Working Papers, no. 84 (2023). <https://digitalcommons.pepperdine.edu/sppworkingpapers/84>.

⁴ Center for Higher Education Policy Analysis (CHEPS), "The Effect of E-cigarette Taxes on Substance Use," San Diego State University, Accessed December 16, 2025. https://cheeps.sdsu.edu/_resources/docs/working-papers/cheeps-working-paper-2024401.pdf.

⁵ Allcott H., Charlie R., "Optimal Regulation of E-cigarettes: Theory and Evidence," *American Economic Journal: Economic Policy* 14, no. 4 (2022): 1–50. <https://doi.org/10.1257/pol.20200805>.

⁶ Stoklosa M., Drope J., and Chaloupka F. J., "Prices and E-Cigarette Demand: Evidence from the European Union." *Nicotine & Tobacco Research* 18, no. 10 (2016): 1973–1980.

อันตรายต่อสุขภาพและสังคม โดยมีเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีเช่นนี้ก็เพื่อให้ประชาชนลดหรือเลิกบริโภคสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสังคม

2. ภาษีบาปหรือไฟฟ้า

โดยทั่วไปเงินภาษีที่รัฐจัดเก็บจากผู้คนทั่วไปหรือผู้ประกอบการการค้า มุ่งใช้เป็นรายได้ที่รัฐจัดเก็บเอาไว้มาใช้ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม แต่เงินภาษีที่รัฐจัดเก็บจากผู้ประกอบการธุรกิจการค้าบุหรี่ไฟฟ้ามักอยู่ในรูปแบบของภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) ที่เรียกเก็บโดยเฉพาะสำหรับผลิตภัณฑ์จำพวกบุหรี่ไฟฟ้าหรือสินค้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้งานบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งรัฐถือว่าผลิตภัณฑ์หรือสินค้าเหล่านี้สร้างสามารถสร้างผลร้ายต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของรัฐได้ เหตุนี้เองจึงอาจเรียกผลิตภัณฑ์จำพวกบุหรี่ไฟฟ้าหรือสินค้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้งานบุหรี่ไฟฟ้าว่าสินค้าบาป (Demerit Goods หรือ Sin Goods) และเรียกภาษีที่ถูกจัดเก็บจากผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่สร้างบาปเคราะห์ให้กับผู้คนทั่วไปได้ว่าภาษีบาป (Sin Tax)⁷

สำหรับประเทศไทยนั้นก็มีประสบการณ์ในการจัดเก็บภาษีบาป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในลักษณะที่เป็นภาษีบาปจากสินค้าจำพวกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลเป็นส่วนผสม⁸ ควบคู่ไปกับการใช้มาตรการกำกับและควบคุม เช่น การห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะ (เช่น สนามกีฬาของรัฐ) ตามพระราชบัญญัติ

⁷ Diaz M. C., Kierstead E. C., Khatib B. S., Schillo B. A., and J. Tauras A., “Investigating the Impact of E-Cigarette Price and Tax on E-Cigarette Use Behavior,” *American Journal of Preventive Medicine* 64, no. 6 (2023): 797–804.

⁸ Thai Health Promotion Foundation, “Excise Taxes Can Really Protect Public Lives,” Accessed October 3, 2025. <https://resourcecenter.thaihealth.or.th/content/9521-media-%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A9%E0%B8%B5%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%9B%E0%B8%9B%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%87>.

ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 การห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะ (เช่น สถาบันการศึกษาของรัฐ) ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม บุหรี่ไฟฟ้าในประเทศไทยเป็นสินค้าที่รัฐมุ่งใช้มาตรการกำกับและควบคุมอย่างเด็ดขาด เพื่อสกัดกั้น ระบุ ยับยั้ง ป้องกันและห้ามปรามการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างเข้มข้น ทั้งบุหรี่ไฟฟ้ายังคงเป็นสินค้าต้องห้ามเด็ดขาด ซึ่งประเทศไทยห้ามนำเข้า ห้ามจำหน่าย ห้ามใช้ และห้ามครอบครองอย่างเด็ดขาด หากบุคคลใดฝ่าฝืนแล้ว ก็ย่อมต้องเผชิญโทษทางกฎหมายที่บัญญัติเอาไว้ ตัวอย่างเช่น คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 9/2558 เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า "บาราเก๋ บาราเก๋ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือตัวยาบาราเก๋" น้ำยาสำหรับเติมบาราเก๋ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า" และคำสั่งคณะกรรมการว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าและบริการ ที่ 24/2567 เรื่อง ห้ามผลิตเพื่อขาย ห้ามขายหรือให้บริการสินค้า บาราเก๋ บาราเก๋ไฟฟ้า หรือ บุหรี่ไฟฟ้า หรือ ตัวยาบาราเก๋ น้ำยาสำหรับเติมบาราเก๋ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า ที่วางหลักเกณฑ์ห้ามนำเข้า ครอบครอง ขาย หรือให้บริการบุหรี่ไฟฟ้าอย่างเด็ดขาด เพราะถือเป็นสินค้าต้องห้าม ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนต้องได้รับโทษจำคุก หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับในอัตราโทษที่ค่อนข้างสูง ทั้งนี้รัฐอาจต้องอาศัยหน่วยงานของรัฐและ เจ้าหน้าที่ของรัฐหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข บังคับใช้กฎหมายเพื่อใช้บังคับ ควบคุม ความประพฤติของผู้นั้นในสังคมให้ปฏิบัติตาม นำกฎหมายไปปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามของกฎหมายนั้นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าบรรลุผล นั้นหมายความว่ารัฐมีภาระที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งยังต้องแบกรับต้นทุนจากการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแบกรับต้นทุนจากการปราบปรามผู้ลักลอบนำเข้าหรือจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งล้วนแล้วแต่มีค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องแบกรับ ซึ่งถ้าหากต้นทุนที่จ่ายไปทำให้เกิดการสกัดกั้น ระบุ ยับยั้ง ป้องกันและห้ามปรามการสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างแท้จริง สังคมไทยปลอดภัยจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่นนี้ย่อมเกิดความคุ้มค่าของการใช้มาตรการกำกับและควบคุมเมื่อเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ ถ้าหากต้นทุนที่จ่ายไปไม่ได้ทำให้เกิดการสกัดกั้น ระบุ ยับยั้ง ป้องกันและห้ามปรามการสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างแท้จริงแล้ว กลับพบว่ามีกัลลกลอบจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้า⁹ เหตุนี้เองผู้ลักลอบนำเข้าหรือจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าที่เล็ด

⁹ Public Relations Department, "Rapid Increase in E-cigarette Seizures—Over 118 Million Baht in Two Weeks Nearly Equals All of 2024," Accessed October 3, 2025.

ลดการตรวจจับจากรัฐ สามารถหลีกเลี่ยงการตรวจจับของรัฐได้ ผู้ลักลอบจำหน่ายหรือนำเข้าที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ ย่อมอาจแสวงหากำไรหรือประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการกระทำผิดกฎหมายได้ต่อไป โดยที่รัฐยังคงต้องแบกรับภาระต้นทุนดังกล่าวเอาไว้แต่ฝ่ายเดียว อีกด้านหนึ่งมีการยอมรับจากหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐบางหน่วยงานว่าประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่มีการจัดเก็บภาษีบาป ควบคู่ไปกับการบังคับใช้มาตรการกำกับและควบคุมที่ชัดเจนแน่นอน เช่นนี้ ภาษีบาปจึงมีประโยชน์ต่อรัฐ เพื่อให้รัฐนำมาให้กับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลด้านสุขภาพดำเนินการรณรงค์โทษภัยของบุหรี่ไฟฟ้า¹⁰ อย่างไรก็ตาม ต้นทุนที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเพียงต้นทุนจากการบังคับใช้กฎหมายบ้านเมือง (Cost of Regulation) แต่ไม่ใช่ต้นทุนภายนอกที่ครอบคลุมต้นทุนรวมทางสังคม โดยใส่ค่าใช้จ่ายที่สังคมต้องรับภาระจากการจำหน่ายหรือบริโภคสินค้าบุหรี่ไฟฟ้าผนวกเอาไว้ในการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตที่รัฐเก็บเพิ่มจากสินค้าบุหรี่ไฟฟ้าที่อาจส่งผลเสียต่อสังคมและสาธารณสุข จึงน่าจะกลายมาเป็นหนทางสำคัญ ที่ช่วยให้ผู้คนในสังคมหันมาลดการบริโภคสินค้าบุหรี่ไฟฟ้า ในอีกด้านก็ทำให้รัฐมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตไปเยียวยาผลกระทบทางสังคม

มีคำถามสำคัญที่ว่าประเทศไทยเคยจัดเก็บภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้าบ้าง¹¹ คำตอบก็คือมีหลายประเทศในโลกที่จัดเก็บภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในแถบภูมิภาคยุโรป (European Countries) ซึ่งแต่เดิมภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้าถูกจัดเก็บตามนโยบายการจัดเก็บภาษีของแต่ละประเทศในแถบภูมิภาคยุโรป เช่น (ก) ประเทศเยอรมนี (Germany) จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าและน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่ใช้กับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าในอัตรา 0.26 ยูโรต่อมิลลิลิตร (€0.26 per milliliter) รัฐบาลเยอรมันขึ้นอัตราการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเช่นนี้ในทุกปี (ข) ประเทศสเปน (Spain) จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าและสารนิโคตินแบบซอง (Nicotine Pouches) อัตราการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตแตกต่างกันตามชนิดของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าและปริมาณนิโคตินที่เป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ (ค) ประเทศ (Italy) จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งมี

<https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/372777>.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Nian Q., Welding K., and Dai Z., “An Overview of National-Level Excise Taxes on E-Cigarettes across the World,” *Tobacco Induced Diseases* 21 (2023): 129.

อัตราจัดเก็บที่แตกต่างกันออกไประหว่างน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่มีนิโคตินเป็นส่วนผสม (Nicotine-containing e-liquids) ในอัตรา 0.08 ยูโรต่อมิลลิลิตร (€0.08 per milliliter) กับน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าที่ไม่มีนิโคตินเป็นส่วนผสม (Nicotine-free e-liquids) ในอัตรา 0.04 ยูโรต่อมิลลิลิตร (€0.08 per milliliter)¹²

จะเห็นได้ว่าในประเทศที่อยู่ในภูมิภาคยุโรปที่ทยอยยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างนี้ ได้มีการกำหนดเกณฑ์การจัดเก็บภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้าที่สอดคล้อง และเป็นไปในแนวทางเดียวกันในหลายประเทศอย่างผสมกลมกลืน (Harmonization) แล้วประเทศเหล่านี้ก็ถือเป็นชาติสมาชิกของสหภาพยุโรป (European Union หรือ EU) อีกด้วย สหภาพยุโรปจึงเห็นความสำคัญของการจัดเก็บภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้าที่บรรดาชาติสมาชิกหลายประเทศได้ดำเนินอยู่แล้ว ซึ่งสหภาพยุโรปคาดว่าจะพยายามให้ทุกชาติสมาชิกจัดเก็บภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้าอย่างเหมือนกันทั่วทั้งภูมิภาคยุโรป นั้นหมายความว่าสหภาพยุโรปต้องพยายามวางมาตรฐานการจัดเก็บภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้าให้ชาติสมาชิกทุกประเทศหันมาปฏิบัติตามและนำเอานโยบายภาษีสหภาพยุโรปไปปฏิบัติตามโดยคหุฎร รวมทั้งมีปฏิบัติการทางภาษีอย่างสอดคล้องต้องกันทั่วทั้งภูมิภาคยุโรป

3. ภาษีบาปบุหรี่ไฟฟ้ากับกฎหมายสหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป (หรือ EU) เป็นสถาบันที่อยู่ในรูปแบบสหภาพเหนือรัฐหรือองค์การเหนือชาติที่เกิดจากการรวมตัวของบรรดาชาติสมาชิกทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งบรรดาชาติสมาชิกล้วนแล้วแต่เป็นประเทศในภูมิภาคยุโรป ซึ่งสหภาพยุโรปหรือ EU มีความพยายามวางมาตรฐานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เกี่ยวข้องหรือวางจำหน่ายในท้องตลาดภูมิภาคยุโรป ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวเพื่อให้เกิดการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วทั้งภูมิภาคยุโรป สร้างการบูรณาการ (Integration) หล่อหลอมความร่วมมือระหว่างชาติสมาชิกและภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัผลิตภัณฑ์ยาสูบเอาไว้¹³ ผลที่ตามมาทำให้ EU ได้ตราข้อบังคับสหภาพยุโรปว่า

¹² Snell L. M., Nicksic N., Panteli D., Burke S., Eissenberg T., Fattore G., Gauci C., Koprivnikar H., Murauskienė L., Reinap M., and Barnes A. J., “Emerging Electronic Cigarette Policies in European Member States, Canada, and the United States,” *Health Policy* 125, no. 4 (2021): 425–435.

¹³ Girvalaki, C., Tzatzarakis M., Vardavas A., Kyriakos C. N., Nikitara K., Stivaktakis P., Tsatsakis

ด้วยผลิตภัณฑ์ยาสูบ ค.ศ.2014 หรือ Tobacco Products Directive 2014/40/EU หรือ TPD ขึ้นมาเพื่อวางมาตรฐานผลิตภัณฑ์ยาสูบที่วางจำหน่ายในท้องตลาดยุโรปทั่วไป และมาตรฐานเช่นว่านี้ก็ได้นำมาใช้ควบคุมผลิตภัณฑ์จำพวกบุหรี่ไฟฟ้าหรือสินค้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้งานบุหรี่ไฟฟ้า¹⁴ ภายใต้หลักการสำคัญ 3 ประการด้วยกัน อันประกอบด้วย¹⁵ (ก) หลักการว่าด้วยความปลอดภัยและคุณภาพของบุหรี่ไฟฟ้า (Safety and quality requirements for e-cigarettes) ได้แก่ หลักการที่กำหนดเอาไว้ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จัดจำหน่ายต้องระบุความเข้มข้นและปริมาณนิโคตินสูงสุด (Maximum nicotine concentration and volume) เอาไว้ในบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าดังกล่าวอย่างชัดเจน รวมทั้งบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าดังกล่าวก็ต้องถูกออกแบบมาเพื่อไม่ให้ทารกหรือเด็กเล็กสามารถแกะหรือจัดแจงจนสารเคมีที่บรรจุเอาไว้ภายในรั่วไหลมาทำอันตรายต่อทารกหรือเด็กเล็ก ทั้งยังต้องมีการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ป้องกันไม่ให้สารเคมีที่บรรจุเอาไว้ภายในรั่วไหลมาทำอันตรายต่อผู้สูบบุหรี่หรือบุคคลอื่นได้ ซึ่งผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่ายมีหน้าที่ต้องแจ้งผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่วางจำหน่ายอยู่ในรูปแบบของสินค้าที่เป็นไปตามมาตรฐานของสหภาพยุโรป (A standardised electronic format) (ข) หลักการบรรจุภัณฑ์และฉลากของบุหรี่ไฟฟ้า (Packaging and labelling rules for e-cigarettes) หมายถึง หลักมาตรฐานสำหรับประกันว่าผู้บริโภคต้องมีโอกาสได้รับข้อมูลผลิตภัณฑ์หรือสินค้าตรงตามความเป็นจริง ด้วยการกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่ายต้องนำเสนอข้อมูลตามความเป็นจริงหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าบนฉลากของผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าที่วางจำหน่ายในท้องตลาดสหภาพยุโรป และ (ค) หลักการติดตามตรวจสอบและรายงานพัฒนาการของบุหรี่ไฟฟ้า (Monitoring and reporting of developments related to e-cigarettes) ได้แก่ หลักมาตรฐานที่กำหนดให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจจาก

A., and Vardavas C., “Discrepancies in Reported Versus Measured Nicotine Content of E-Cigarette Refill Liquids Across Nine European Countries Before and After the Implementation of the EU Tobacco Products Directive,” *The European Respiratory Journal* 55, no. 2 (2020): 1900941.

¹⁴ Hiscock R., Augustin N. H., Branston J. R., and Gilmore A. B., “Standardised Packaging, Minimum Excise Tax, and RYO Focused Tax Rise: Implications for UK Tobacco Pricing,” *PLoS ONE* 15, no. 2 (2020): e0228069.

¹⁵ European Commission, “Report on the Application of the Tobacco Products Directive 2014/40/EU,” Accessed September 23, 2025.

https://health.ec.europa.eu/document/download/50b3adac-5451-47c1-8427-ea67e874c970_en

การผลิต นำเข้าหรือจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้า ต้องรายงานข้อมูลที่ครบถ้วนแก่ คณะกรรมการยุโรป และรัฐสมาชิกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าของตนที่วางจำหน่ายในท้องตลาดสหภาพยุโรป¹⁶

อย่างไรก็ตาม TPD กลับไม่ได้ระบุเอาไว้ว่าชาติสมาชิกต้องกำหนดเครื่องมือทาง เศรษฐศาสตร์ของตนเอง ที่ชัดเจนเพื่อนำมาให้ชาติสมาชิกได้ใช้เป็นกลไกต่อสู้กับบุหรี่ไฟฟ้า¹⁷ ใน เวลาต่อมา EU เองได้พยายามขับเคลื่อนให้เกิดการนำเอาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ลด จำนวนการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศสมาชิก¹⁸ โดยพยายามนำเอาบทเรียนจากชาติสมาชิกที่มีการ จัดเก็บภาษีบาปจากผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ามาปรับใช้ อันเป็นก้าวสำคัญที่ทำให้สะท้อนต้นทุนที่ แท้จริงเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ในอีกด้านหนึ่ง สหภาพยุโรปได้พยายามนำเอาข้อกำหนดสหภาพยุโรปว่าด้วยภาษี สรรพสามิตยาสูบ (Tobacco Taxation Directive 2011/64/EU หรือ TTD) ที่มีอยู่แล้ว มาแก้ไข (Revision)¹⁹ เพื่อนำเอาหลักการพื้นฐานของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ มาปรับ ใช้ในการจัดเก็บจากผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้า โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าในท้องตลาด สหภาพยุโรปในฐานะผู้บริโภคสินค้าบาปต้องรับภาระภาษีสูงกว่าปกติ เนื่องจากบุหรี่ไฟฟ้าส่ง ผลเสียต่อสุขภาพของตัวผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าเองและบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัวหรืออยู่ร่วมในสังคม การ แก้ไขที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมุ่งเน้นให้บทบัญญัติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ การแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้าในหมู่ชาติสมาชิกในยุคปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เครื่องมือทาง

¹⁶ Snell L., Nicksic M. N., Panteli D., Burke S., Eissenberg T., Fattore G., Gauci C., Koprivnikar H., Murauskienė L., Reinap M. and Barnes A. J., “Emerging Electronic Cigarette Policies in European Member States, Canada, and the United States.” *Health Policy* 125, no. 4 (2021): 425–435.

¹⁷ Joint Action on Tobacco Control 2, “Report on Product Use, Familiarity and Perceptions of Novel Tobacco Products and E-cigarettes,” June 2024. Accessed September 23, 2025. <https://jaotc.eu/wp-content/uploads/2024/06/D7.4.-Report-on-product-use-familiarity-and-perceptions-of-novel-tobacco-products-and-e-cigarettes.pdf>

¹⁸ Prieger, J. E., “Optimal Taxation of Cigarettes and E-Cigarettes: Principles for Taxing Reduced-Harm Tobacco Products,” *Forum for Health Economics & Policy* 26, no. 2 (2023): 41–64.

¹⁹ European Commission, “Revision of the Tobacco Taxation Directive Proposal,” Taxation and Customs Union, July 16, 2025. Accessed September 23, 2025. https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/excise-taxes/excise-duties-tobacco/revision-tobacco-taxation-directive-proposal_en

เศรษฐกิจศาสตร์ทำงานได้ด้วยตัวเองเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคในท้องตลาด และพัฒนาแนวทางการแสวงหารายได้ของชาติสมาชิกในอนาคต²⁰ ให้ความก้าวหน้าในการจัดเก็บรายได้ให้เท่าทันต่อการรับมือโทษภัยของบุหรี่ไฟฟ้าในด้านสาธารณสุข²¹

อย่างไรก็ดี TTD กลับไม่ได้ระบุเอาไว้ว่าชาติสมาชิกต้องกำหนดเครื่องมือทางเศรษฐกิจศาสตร์ของตนเอง ที่ชัดเจนเพื่อนำมาให้ชาติสมาชิกได้ใช้เป็นกลไกต่อสู้กับบุหรี่ไฟฟ้า ในเวลาต่อมา EU เองได้พยายามขับเคลื่อนให้เกิดการนำเอาเครื่องมือทางเศรษฐกิจศาสตร์มาใช้ลดจำนวนการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศสมาชิก โดยพยายามนำเอาบทเรียนจากชาติสมาชิกที่มีการจัดเก็บภาษีจากผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้ามาปรับใช้ อันเป็นก้าวสำคัญที่ทำให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ความพยายามของภาครัฐกิจอุตสาหกรรมบุหรี่ไฟฟ้าที่สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดใจผู้บริโภคให้หันมาสูบบุหรี่ไฟฟ้า หรือการปรับปรุงสินค้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลไกการทำงานบุหรี่ไฟฟ้า เช่น น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า (e-liquids) ให้เกิดประโยชน์ต่อการแสวงหารายได้จากกิจการจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้ามากยิ่งขึ้น โดยผ่านการประดิษฐ์คิดค้นของภาครัฐกิจอุตสาหกรรมบุหรี่ไฟฟ้า เพื่อนำไปสู่การกอบโกยประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าได้มากยิ่งขึ้น เหตุนี้เองสหภาพยุโรปจึงมี “แนวคิดที่จะสร้างยุคปลอดบุหรี่ภายในปี 2040” หรือ “Tobacco-Free Generation' by 2040” โดยสหภาพยุโรปมุ่งหมายให้มีการลดจำนวนผู้สูบบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า และสินค้ายาสูบทั่วไปให้ลดลงร้อยละ 5 จากปริมาณผู้สูบบุหรี่หรือสินค้ายาสูบอื่น ๆ ในปัจจุบัน (less than 5% of the population uses tobacco) ความมุ่งมั่นของสหภาพยุโรปเช่นนี้นี้ย่อมส่งผลให้สหภาพยุโรปต้องพยายามทำทุกวิถีทางในการแก้ไขกฎหมายที่ล้าสมัยให้ทันต่อการแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้าที่ถือเป็นวงจำหน่ายในชาติสมาชิกสหภาพยุโรปอย่างแพร่หลาย รวมทั้งมีผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้นให้ทันสมัย ใช้งานง่ายและเข้าถึง

²⁰ Branston J. R., and López-Nicolás Á., “Promoting Convergence and Closing Gaps Using Affordability-Based Minimum Taxes: An Illustration Using the European Union Tobacco Tax Directive,” *Tobacco Control* 32, no. 5 (2023): 667–671.

²¹ European Commission, “European Commission Modernises Tobacco Taxation Directive,” Taxation and Customs Union, July 16, 2025. Accessed September 23, 2025. https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/european-commission-modernises-tobacco-taxation-directive-2025-07-16_en

ผู้สูบได้ง่ายขึ้น ความก้าวหน้าของการประดิษฐ์คิดค้นผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าและสินค้าที่เกี่ยวข้อง ทำให้สหภาพยุโรปต้องแก้ไขกฎหมาย TTD ที่บังคับใช้อยู่แล้วมาแต่เดิม ให้มีความทันสมัย สามารถทำให้กลไกที่ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์สามารถลดจำนวนผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าหรือไม่ไป ช้องแฉะกับสินค้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุหรี่ไฟฟ้า ในอีกด้านหนึ่งกลไกที่ใช้เครื่องมือทาง เศรษฐศาสตร์ (เช่น การกำหนดราคาที่สูงสอดคล้องกับการรับภาระภาษีสรรพสามิตของผู้ผลิต) อาจ ทำให้ชาติสมาชิกมีงบประมาณเพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายทางด้านสาธารณสุข

ในเวลาต่อมาสหภาพยุโรปจึงได้พยายามแก้ไข TTD มุ่งเน้นให้ระบุว่าผลิตภัณฑ์บุหรี่ ไฟฟ้าหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่มีกลไกการทำงานคล้ายคลึงกับบุหรี่ไฟฟ้า เช่น ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบ ร้อน (Heated Tobacco Products หรือ HTPs) ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่เผาไหม้ (Heat-Not-Burn (หรือ HNB) Tobacco Products) ตลอดจนสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานบุหรี่ไฟฟ้า เช่น น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า ถือเป็นสินค้าบาปที่อาจก่อให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพและผลกระทบต่อสาธารณสุข ได้เทียบเท่ากับผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าทั่วไป แล้วชาติสมาชิกของสหภาพยุโรปต้องจัดเก็บภาษี สรรพสามิตหรือภาษีบาปจากสินค้าเหล่านี้ ซึ่งสหภาพยุโรปกำลังพัฒนารูปแบบโครงสร้างภาษีที่ สำคัญเอาไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้รัฐสมาชิกบัญญัติกฎหมายให้สอดคล้องกับนโยบายภาษีสหภาพ ยุโรป และมีการวางโครงสร้างภาษีตามที่สหภาพยุโรปกำหนดเอาไว้ อาทิ ฐานภาษี อัตราภาษี .ผู้ เสียภาษี และสภาพบังคับ ฯลฯ ทั้งสหภาพยุโรปยังมุ่งให้ชาติสมาชิกสกัดกั้นไม่ให้มีการนำเข้า ผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้าหรือผลิตภัณฑ์อื่นที่มีกลไกการทำงานคล้ายคลึงกับบุหรี่ไฟฟ้าเข้ามาจำหน่าย ในท้องตลาดสหภาพยุโรปอย่างผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเข้ามาจำหน่ายในชาติ สมาชิกโดยหลีกเลี่ยงการเสียภาษีบาป ซึ่งจะทำให้รัฐไม่อาจจัดเก็บภาษีบาปจากผลิตภัณฑ์หรือ สินค้าเหล่านี้ เพื่อนำรายได้มาสู่รัฐ ให้รัฐนำมาใช้จ่ายในการดูแลผลกระทบด้านสาธารณสุขที่ เกิดขึ้นจากการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

4. บทสรุป

กล่าวโดยสรุป ความพยายามแก้ไข TTD ของสหภาพยุโรปที่เกิดขึ้นย่อมแสดงให้เห็นว่า สหภาพยุโรปเองให้ความสำคัญกับการใช้ภาษีบาปในฐานะเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์อย่างหนึ่ง มุ่งหมายให้จำนวนผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าในชาติสมาชิกมีแนวโน้มที่ลดลง และทำให้รัฐสามารถจัดเก็บ รายได้มาดูแลผลกระทบด้านสาธารณสุขจากการแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้า สะท้อนให้เห็นว่า

สหภาพยุโรปเห็นความสำคัญของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงมีสิทธิที่จะมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและสิทธิในความเป็นอยู่ที่ดี สามารถอยู่ในสังคมที่ปราศจากการรบกวนของกลิ่นหรือไอระเหยจากบุหรี่ไฟฟ้า ท่ามกลางการสร้างกลไกทางเศรษฐศาสตร์มาช่วยปกป้องสุขภาพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี การแก้ไข TTD นี้กำลังถูกผลักดันผ่านการร่างเอกสารแก้ไขเพิ่มเติม TTD ซึ่งจะกำหนดให้ชาติสมาชิกมีหน้าที่ใช้ภาษีบาปเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้า และสร้างกลไกให้ชาติสมาชิกบังคับใช้การจัดเก็บภาษีบาป เพื่อให้ประชาชนชาติสมาชิกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า และสามารถมีความเป็นอยู่ที่ดี

References

- Allcott, H., and Charlie, R. "Optimal Regulation of E-cigarettes: Theory and Evidence." *American Economic Journal: Economic Policy* 14, no. 4 (2022): 1–50.
<https://doi.org/10.1257/pol.20200805>.
- Branston, J. R., and Á. López-Nicolás. "Promoting Convergence and Closing Gaps Using Affordability-Based Minimum Taxes: An Illustration Using the European Union Tobacco Tax Directive." *Tobacco Control* 32, no. 5 (2023): 667–671.
- Center for Higher Education Policy Analysis (CHEPS), San Diego State University. "The Effect of E-cigarette Taxes on Substance Use." 2024. Accessed December 16, 2025. https://cheps.sdsu.edu/_resources/docs/working-papers/cheps-working-paper-2024401.pdf.
- Cheng, Chen, Nicola Persico, and Nicola Scocchi. "Electronic Cigarettes in the EU: The Political Economy of Product Regulation." Kellogg School of Management, 2015.
- Diaz, M. C., E. C. Kierstead, B. S. Khatib, B. A. Schillo, and J. A. Tauras. "Investigating the Impact of E-Cigarette Price and Tax on E-Cigarette Use Behavior." *American Journal of Preventive Medicine* 64, no. 6 (2023): 797–804.
- European Commission. "European Commission Modernises Tobacco Taxation Directive." Taxation and Customs Union, July 16, 2025. Accessed September 23, 2025.
https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/european-commission-modernises-tobacco-taxation-directive-2025-07-16_en
- European Commission. "Report on the Application of the Tobacco Products Directive 2014/40/EU." Accessed September 23, 2025.
https://health.ec.europa.eu/document/download/50b3adac-5451-47c1-8427-ea67e874c970_en
- European Commission. "Revision of the Tobacco Taxation Directive Proposal." Taxation and Customs Union, July 16, 2025. Accessed September 23, 2025.

- https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/excise-taxes/excise-duties-tobacco/revision-tobacco-taxation-directive-proposal_en
- European Public Health Association. “Facts and Fiction on E-cigarettes.” Accessed September 23, 2025. https://db.eupha.org/repository/advocacy/EUPHA_facts_and_fiction_on_e-cigs.pdf
- Girvalaki, C., M. Tzatzarakis, A. Vardavas, C. N. Kyriakos, K. Nikitara, P. Stivaktakis, A. Tsatsakis, and C. Vardavas. “Discrepancies in Reported Versus Measured Nicotine Content of E-Cigarette Refill Liquids Across Nine European Countries Before and After the Implementation of the EU Tobacco Products Directive.” *The European Respiratory Journal* 55, no. 2 (2020): 1900941.
- Hiscock, R., N. H. Augustin, J. R. Branston, and A. B. Gilmore. “Standardised Packaging, Minimum Excise Tax, and RYO Focused Tax Rise: Implications for UK Tobacco Pricing.” *PLoS ONE* 15, no. 2 (2020): e0228069.
- Joint Action on Tobacco Control 2. “Report on Product Use, Familiarity and Perceptions of Novel Tobacco Products and E-cigarettes.” June 2024. Accessed September 23, 2025. <https://jaotc.eu/wp-content/uploads/2024/06/D7.4.-Report-on-product-use-familiarity-and-perceptions-of-novel-tobacco-products-and-e-cigarettes.pdf>
- Nian, Q., K. Welding, and Z. Dai. “An Overview of National-Level Excise Taxes on E-Cigarettes across the World.” *Tobacco Induced Diseases* 21 (2023): 129. <https://doi.org/10.18332/tid/171353>
- Prieger, J. E. “Optimal Taxation of Cigarettes and E-Cigarettes: Principles for Taxing Reduced-Harm Tobacco Products.” *Forum for Health Economics & Policy* 26, no. 2 (2023): 41–64.
- Snell, L. M., N. Nicksic, D. Panteli, S. Burke, T. Eissenberg, G. Fattore, C. Gauci, H. Koprivnikar, L. Murauskiene, M. Reinap, and A. J. Barnes. “Emerging Electronic Cigarette Policies in European Member States, Canada, and the United States.” *Health Policy* 125, no. 4 (2021): 425–435.

Stoklosa, M., J. Drope, and F. J. Chaloupka. "Prices and E-Cigarette Demand: Evidence from the European Union." *Nicotine & Tobacco Research* 18, no. 10 (2016): 1973–1980.

Thai Health Promotion Foundation. "Excise Taxes Can Really Protect Public Lives."

Accessed October 3, 2025. <https://resourcecenter.thaihealth.or.th/content/9521-media-%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A9%E0%B8%B5%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%9B%E0%B8%9B%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%8A%E0%B8%B5%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B9%84%E0%B8%94%E0%B9%89%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%B4%>